

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. rugsėjo 19 d.
(OR. en)

12991/23

Tarpinstitucinė byla:
2023/0331 (NLE)

ASILE 85
JAI 1172
MIGR 281
FRONT 278
COEST 512
SOC 617

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. rugsėjo 19 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 546 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMO, kuriuo pratęsiama įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382 nustatyta laikinoji apsauga

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 546 final.

Priedama: COM(2023) 546 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2023 09 19
COM(2023) 546 final

2023/0331 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo pratęsiama Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382 nustatyta laikinoji apsauga

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Per pirmąsias Rusijos plataus masto invazijos į Ukrainą savaites per dieną buvo užregistruojama iki maždaug 200 000 į Sąjungą atvykstančių asmenų. Atsižvelgdama į masinio srauto mastą ir intensyvumą, Komisija pasiūlė Tarybai pradėti taikyti 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyvą 2001/55/EB (toliau – Laikinosios apsaugos direktyva), manydama, kad ji yra tinkamiausia ES priemonė reaguojant į šią padėtį, nes ja atitinkamiems asmenims suteikiama tinkamo lygio apsauga, kartu užtikrinant, kad dėl didelio nuo karo Ukrainoje bėgančių asmenų skaičiaus valstybių narių prieglobsčio sistemos nebūtų pernelyg apkrautos.

2022 m. kovo 4 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą 2022/382¹ ir aktyvavo Laikinosios apsaugos direktyvą tam tikrų kategorijų asmenims², perkeltiems 2022 m. vasario 24 d. ar vėliau dėl tą dieną prasidėjusios Rusijos ginkluotųjų pajėgų karinės invazijos. Pagal Laikinosios apsaugos direktyvos 4 straipsnio 1 dalį pradinė laikinosios apsaugos trukmė yra vieni metai ir ji gali būti automatiškai pratęsiama šešių mėnesių laikotarpiais ne ilgiau kaip vienus metus. Laikinoji apsauga buvo automatiškai pratęsta vieniems metams ir šiuo metu taikoma iki 2024 m. kovo 3 d.

Šio pasiūlymo tikslas – Tarybos įgyvendinimo sprendimu 2022/382 nustatytą laikinąją apsaugą pratęsti dar vieniems metams. Taip nuo 2024 m. kovo 4 d. iki 2025 m. kovo 3 d. bus toliau užtikrinama Tarybos įgyvendinimo sprendime 2022/382³ nustatytų kategorijų asmenų laikinoji apsauga.

Laikinosios apsaugos direktyva siekiama nustatyti laikinosios apsaugos suteikimo, esant iš trečiųjų šalių perkeltųjų asmenų, negalinčių grįžti į savo kilmės šalį, masiniam srautui, minimalias normas ir skatinti valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą. Pradėjus taikyti Laikinosios apsaugos direktyvą perkeltiesiems asmenims, bėgantiems nuo Rusijos invazijos į Ukrainą, visoje Sąjungoje suteikta galimybė naudotis suderintomis teisėmis, įskaitant teisę gyventi šalyje, galimybė dirbti pagal darbo sutartį arba savarankiškai, galimybė gauti tinkamą būstą, jaunesniems nei 18 metų asmenims – galimybė mokytis, taip pat galimybė gauti būtiną socialinę paramą, medicininę ar kitokią pagalbą ir pragyvenimo lėšų, o nelydimiems nepilnamečiams – galimybė gauti teisinę globą.

Direktyva taip pat siekiama svarbaus tikslo sumažinti riziką, kad atvykstančių asmenų srauto valdymas pakenktų veiksmingam prieglobsčio sistemų veikimui. Tai, kad pagal laikinąją apsaugą suteiktomis teisėmis galima naudotis nedelsiant, valstybėms narėms suteikė galimybę iki minimumo sumažinti formalumus, o tai leido joms neatidėliotiną padėtį spręsti kuo greičiau. Solidarumas buvo esminis ES atsako į Rusijos agresiją prieš Ukrainą požymis ir

¹ [2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas \(ES\) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradėdama taikyti laikinoji apsauga.](#)

² Tarybos įgyvendinimo sprendimo 2022/382 2 straipsnyje nustatyta, kad laikinoji apsauga taikoma a) Ukrainoje iki 2022 m. vasario 24 d. gyvenusiems Ukrainos piliečiams; b) asmenims be pilietybės ir trečiųjų šalių, išskyrus Ukrainą, piliečiams, kuriems iki 2022 m. vasario 24 d. Ukrainoje buvo taikoma tarptautinė apsauga arba lygiavertė nacionalinė apsauga, ir c) a ir b punktuose nurodytų asmenų šeimos nariams. Valstybės narės taiko arba šį sprendimą, arba deramą apsaugą pagal savo nacionalinę teisę asmenims be pilietybės ir trečiųjų šalių, išskyrus Ukrainą, piliečiams, galintiems įrodyti, kad iki 2022 m. vasario 24 d. jie teisėtai gyveno Ukrainoje, remiantis pagal Ukrainos teisę išduotu galiojančiu nuolatiniu leidimu gyventi, ir kurie negali saugiai ir ilgam grįžti į savo kilmės šalį ar regioną.

³ OL L 71, 2022 3 4, p. 1.

Sąjungos vienybės įrodymas. Visų pirma valstybės narės pareiškė norą netaikyti Laikinosios apsaugos direktyvos 11 straipsnio, taip palengvindamos galimybę asmenims, kuriems vienoje valstybėje narėje suteikta laikinoji apsauga, persikelti į kitas valstybes nares ir ten taip pat ją naudotis.

Vos pradėjus taikyti Laikinosios apsaugos direktyvą, buvo labai svarbu sukurti *ad hoc* platformą, kurioje pagal Direktyvos 10 ir 27 straipsnius valstybės narės galėtų dalytis informacija apie užregistruotus asmenis, kuriems suteikta laikinoji apsauga. Komisija Laikinosios apsaugos registracijos platformą sukūrė vos per šešias savaites – ji veikia nuo 2022 m. gegužės 31 d. Minėtos platformos tikslas – suteikti šalims galimybę keistis informacija siekiant užtikrinti, kad asmenys, kuriems suteikta laikinoji apsauga arba tinkama apsauga pagal nacionalinę teisę, galėtų veiksmingai naudotis savo teisėmis visose valstybėse narėse, kartu apribojant galimą piktnaudžiavimą, visų pirma leidžiant valstybėms narėms nustatyti dvigubos registracijos atvejus. Platforma bus toliau eksploatuojama, kol bus taikoma laikinoji apsauga, ir pagal šį pasiūlymą dėl laikinosios apsaugos pratęsimo jos veikimo keisti nereikia.

Nuo Rusijos agresijos karo pradžios užregistruota 4,1 mln. laikinosios apsaugos prašymų, kuriuos pateikė iš Ukrainos pabėgę perkeltieji asmenys, tačiau ES valstybėse narėse, Norvegijoje ir Šveicarijoje Ukrainos piliečiai pateikė tik apie 39 560 tarptautinės apsaugos prašymų – dauguma jų pateikta per pirmąsias kelias savaites po Rusijos plataus masto invazijos į Ukrainą. Iš pradžių manyta, kad tokius prašymus galėtų pateikti 1,2–3,2 mln. asmenų. Ribotas tarptautinės apsaugos prašymų skaičius rodo, kad buvo pasiektas laikinosios apsaugos tikslas, be kita ko, užtikrinti, kad valstybių narių prieglobsčio sistemos nebūtų pernelyg apkrautos.

Pagal Laikinosios apsaugos direktyvos 4 straipsnio 2 dalį, jei laikinosios apsaugos priežastys išlieka, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, laikinąją apsaugą gali pratęsti ne ilgiau kaip vieniems metams. Komunikate dėl pirmųjų laikinosios apsaugos taikymo metų⁴ Komisija paskelbė, kad yra pasirengusi prireikus pateikti pasiūlymą dėl pratęsimo.

Šiuo metu apie 4,1 mln. iš Ukrainos perkeltų asmenų, įskaitant beveik penktadalį Ukrainos vaikų, suteikta laikinoji apsauga ES, daugiausia perkeltųjų asmenų priimta Vokietijoje, Lenkijoje ir Čekijoje (Vokietijoje ir Lenkijoje po maždaug 1 mln., Čekijoje – daugiau nei pusė milijono). Pradėjus taikyti Laikinosios apsaugos direktyvą, valstybės narės, ypač tos, kurias masinis asmenų perkėlimas paveikė labiausiai, ir toliau demonstravo didelį solidarumą ne tik priimdamos žmones, bet ir dėdamos konkrečias pastangas, kad palengvintų jų įtrauktį į priimančiąją visuomenę, taip pat remdamos jų savarankiškumą. Dėl padėties Ukrainoje šie asmenys saugiai ir ilgam grįžti į šią šalį negali.

Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) skaičiavimu (2023 m. gegužės 25 d. duomenys), Ukrainos viduje perkelta 5,1 mln. žmonių⁵. Daugiau kaip pusė visų šalies viduje perkeltų asmenų pranešė, kad buvo perkelti prieš metus ar ilgiau. Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro skaičiavimai (2023 m. birželio mėn. duomenys) rodo tokį patį Ukrainos viduje perkeltų asmenų skaičių, be to, daugiau kaip 17 mln. žmonių šalyje reikia skubios humanitarinės pagalbos⁶. 2023 m. birželio mėn., atsižvelgdamas į tuometinę padėtį šalyje, Jungtinių Tautų vyriausiasis pabėgėlių reikalų komisaras pakartojo savo 2022 m. kovo

⁴ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Laikinosios apsaugos taikymas nuo Rusijos agresijos karo Ukrainoje bėgantiems asmenims. Pirmieji metai“, COM(2023) 140 *final*, 2023 3 8.

⁵ [Ataskaita dėl Ukrainos viduje perkeltų asmenų, bendrasis gyventojų tyrimas, 2023 m. birželio mėn.](#)

⁶ [Ekstremalioji situacija Ukrainoje. Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuras \(UNHCR\)](#)

mėn. pareikštą poziciją⁷ dėl grąžinimo į Ukrainą: valstybes paragino priverstinai negrąžinti Ukrainos piliečių ir buvusių šalies nuolatinių gyventojų, įskaitant tuos, kurių prieglobsčio prašymai buvo atmesti.

Be to, asmenų, kuriems suteikta laikinoji apsauga, savaitinių registracijų pagal Tarybos direktyvos 2011/55/EB 10 straipsnį skaičius po pirmųjų Rusijos agresijos karo mėnesių sumažėjo nuo 60 000 savaitinių registracijų 2022 m. birželio mėn. iki vidutiniškai maždaug 20 000 naujų savaitinių registracijų 2023 m. kovo mėn. ir toliau nuolat mažėjo. Todėl bendras užregistruotų asmenų, kuriems suteikta laikinoji apsauga, skaičius išlieka stabilus – apie 4,1 mln. Asmenų, kurie praneša, kad į Ukrainą grįžta visam laikui, nedaug. Šie pokyčiai rodo, kad dėl Rusijos agresijos karo visoje Ukrainos teritorijoje padėtis tebėra nestabili. Daugelyje vietovių tebesitęsia sunkios kovos ir išpuoliai prieš civilius bei infrastruktūrą, taip pat išlieka eskalacijos rizika. Dėl to ir dėl sudėtingos humanitarinės padėties Ukrainoje į Sąjungą atvykstančių asmenų skaičius galėtų staiga dar padidėti ir pasiekti masinio srauto lygį.

Dėl dabartinio netikrumo ir nepastovumo Ukrainoje šiuo metu ES valstybėse narėse esantiems asmenims, kuriems suteikta laikinoji apsauga, sprendimo nerandama. Šiems asmenims turi būti toliau teikiama apsauga Sąjungoje. Be to, išlieka rizika veiksmingam nacionalinių prieglobsčio sistemų veikimui, jei laikinoji apsauga netrukus baigtųsi ir visi šie asmenys vienu metu paprašytų tarptautinės apsaugos.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Komisija mano, kad laikinosios apsaugos priežastys išlieka, todėl, atsižvelgiant į dabartinę padėtį, laikinoji apsauga – kaip būtina ir tinkama priemonė – turėtų būti pratęsta. Pagal Laikinosios apsaugos direktyvos 4 straipsnio 2 dalį turėtų būti kuo greičiau patvirtintas pratęsimas dar vieniems metams, t. y. laikotarpiui nuo 2024 m. kovo 4 d. iki 2025 m. kovo 3 d. Taip siekiama iš Ukrainos perkeltiems ir ES valstybėse narėse priimtiems asmenims dabartinėmis aplinkybėmis užtikrinti kuo didesnę stabilumą ir kuo geresnes perspektyvas. Be to, valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė laiku imtis būtinų administracinių ir teisinių veiksmų (pvz., atnaujinti leidimus gyventi), kad jos galėtų pasirengti laikinosios apsaugos pratęsimui. Valstybių narių valdžios institucijoms taip pat reikia aiškumo ir tikrumo, kad jos galėtų veiksmingai planuoti ir numatyti laikinąją apsaugą.

• **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šis pasiūlymas visiškai suderinamas su ES prieglobsčio *acquis*, nes Laikinosios apsaugos direktyva yra neatsiejama bendros Europos prieglobsčio sistemos dalis ir parengta tam, kad būtų galima valdyti ypatingą masinio perkeltųjų asmenų srauto situaciją, šiuo metu susiklosčiusią dėl Rusijos plataus masto invazijos į Ukrainą. Jis taip pat visiškai suderinamas su Europos Sąjungos tikslu sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, atvirą asmenims, kurie dėl susiklosčiusių aplinkybių teisėtai siekia apsaugos Europos Sąjungoje.

Be to, šio pasiūlymo elementai atitinka 2020 m. rugsėjo mėn. migracijos ir prieglobsčio paktą ir prie jo pridėtus pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų. Paaikškėjo, kad Laikinosios apsaugos direktyva yra viena esminių priemonių užtikrinti neatidėliotiną apsaugą ES ir šiame etape tebėra tinkamiausia priemonė spręsti dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą sukulto priverstinio gyventojų perkėlimo problemą. Viena vertus, minėta direktyva sudaromos sąlygos užtikrinti, kad valstybių narių prieglobsčio sistemos nebūtų pernelyg apkrautos dėl tarptautinės apsaugos prašymų, kita vertus, ja nustatomos suderintos perkeltųjų asmenų teisės visoje Sąjungoje, užtikrinant tinkamą apsaugą. Be to, asmenys, kuriems suteikta laikinoji apsauga, į dabartinės teisėtos migracijos *acquis* taikymo sritį nepatenka.

⁷

[UNHCR pozicija dėl savanoriško grįžimo į Ukrainą, 2023 m. birželio mėn.](#)

Komunikate dėl pirmųjų laikinosios apsaugos taikymo metų⁸ Komisija laikėsi nuomonės, kad Laikinosios apsaugos direktyva turėtų išlikti įtraukta į priemonių rinkinį, kuriuo Europos Sąjunga galėtų naudotis ateityje.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Šis pasiūlymas visiškai atitinka poreikį leisti valstybėms narėms tvarkingai nagrinėti galimus tarptautinės apsaugos prašymus pernelyg neapkraunant savo prieglobsčio sistemų ir toliau numatyti būtinas priemones masinio perkeltųjų asmenų srauto iš Ukrainos atveju, pernelyg neapkraunant valstybių narių prieglobsčio sistemų. Jis taip pat dera su Sąjungos išorės veiksmais. Be to, pasiūlymas dera su ES ribojamosiomis priemonėmis ir kitais veiksmais. Šis pasiūlymas – išsamaus ES veiksmų, kuriais reaguojama į Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, rinkinio dalis.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Atsižvelgiant į tai, kad laikinosios apsaugos priežastys išlieka, pasiūlymo teisinis pagrindas yra 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyvos 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui, 4 straipsnio 2 dalis. Tai leidžia imtis priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimančios tokias priemones ir atsakant už tokio veiksmo padarinius, pusiausvyrą.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

SESV V antraštine dalimi dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės Europos Sąjungai suteikiami tam tikri įgaliojimai šiais klausimais. Šiais įgaliojimais turi būti naudojamosi pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnį, t. y. jeigu valstybės narės negali pačios deramai pasiekti siūlomų veiksmų tikslų ir jų dėl veiksmų masto ir poveikio būtų geriau siekti Europos Sąjungos lygmeniu.

Dėl Rusijos agresijos karo Ukrainoje susidariusi padėtis daro poveikį visai ES. Europos Sąjungos atsakas į tai buvo beprecedentis ir vieningas. Taigi vis dar reikia ES sprendimų ir ES paramos, taip pat tvirto koordinavimo ES lygmeniu, nes visos valstybės narės turi nuolat kartu veiksmingai reaguoti į padėtį ir užtikrinti, kad visoje Sąjungoje būtų taikomi vienodi standartai ir suderintas teisių rinkinys 4,1 mln. šiuo metu Sąjungoje priimtų asmenų, taip pat naujo (masinio) perkeltųjų asmenų srauto atveju dėl tebesitęsiančio nepastovumo. Aišku, kad atskirų valstybių narių veiksmai negali tinkamai patenkinti poreikio šią akivaizdžiai bendrą visos ES problemą spręsti taikant bendrą ES požiūrį.

Šio bendro požiūrio valstybės narės negali deramai įgyvendinti veikdamos atskirai ir dėl šio siūlomo Tarybos įgyvendinimo sprendimo masto ir poveikio jo siekti ir jį koordinuoti būtų geriau Sąjungos lygmeniu, kaip nurodė ir pačios valstybės narės. Taigi, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 3 dalyje nustatyto subsidiarumo principo, Sąjunga turi imtis veiksmų ir gali patvirtinti priemones.

- **Proporcingumo principas**

Pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 4 dalyje nustatytą proporcingumo principą siūlomame Tarybos įgyvendinimo sprendime numatyta laikinąją apsaugą konkrečios asmenų grupės, kuriai ji jau taikoma, reikmėms pratęsti ribotam laikotarpiui, t. y. vieniems metams.

⁸ [KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI „Laikinosios apsaugos taikymas nuo Rusijos agresijos karo Ukrainoje bėgantiems asmenims. Pirmieji metai“](#)

Siūloma priemone neviršijama to, kas būtina atsižvelgiant į padėtis Ukrainoje mastą ir sunkumą, – dėl jos apie 4,1 mln. šiuo metu ES valstybėse narėse esančių perkeltųjų asmenų negali saugiai ir ilgam grįžti į Ukrainą. Be to, šis pratęsimas taip pat yra proporcingas atsakas atsižvelgiant į dabartinę padėtį, nes laikinoji apsauga padėjo užtikrinti, kad dėl didelio asmenų, bėgančių į ES valstybes nares, skaičiaus nebūtų pernelyg apkrauta valstybių narių prieglobsčio sistema.

- **Priemonės pasirinkimas**

Pagal Laikinosios apsaugos direktyvos 4 straipsnio 2 dalį, jei laikinosios apsaugos priežastys išlieka, turi būti priimtas Tarybos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo laikinoji apsauga pratęsiama ne ilgiau kaip vieniems metams.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Įrodymais grindžiamas politikos formavimas**

Kai tik buvo pradėta taikyti Laikinosios apsaugos direktyva, Komisija sukūrė ES migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo plano tinklą, kuriuo daugiausia dėmesio skiriama Ukrainai ir kuris užtikrina bendrą informuotumą apie padėtį, susijusią su plataus masto Rusijos invazijos į Ukrainą poveikiu migracijai ir ES bei valstybių narių pasirengimu. Be to, solidarumo platforma „Ukraina“ užtikrina koordinuotą atsaką į krizę ir, be kita ko, sudaro sąlygas reguliariai keistis informacija ir didinti bendrą pasirengimą ES lygmeniu. Abiejuose minėtuose forumuose renkama informacija ir duomenys apie dabartinę padėtį ir asmenų judėjimą. Be to, Laikinosios apsaugos registracijos platforma suteikė galimybę dalyvaujančioms valstybėms narėms keistis informacija apie asmenis, kuriems suteikta laikinoji apsauga ir tinkama apsauga pagal nacionalinę teisę, ir drauge nustatyti dvigubos registracijos atvejus toje pačioje valstybėje narėje ir visose ES valstybėse narėse.

Be to, padėtį Ukrainoje reguliariai vertina Europos Komisija, kitos institucijos, pavyzdžiui, Pasaulio bankas ir Jungtinės Tautos, taip pat Ukrainos vyriausybė. Pasaulio bankas skelbia Greitojo Ukrainai padarytos žalos ir poreikių vertinimo⁹ ataskaitas.

Nuo karo pradžios TMO stengėsi padėti geriau suvokti perkeltųjų asmenų padėtį ir stebėti Ukrainos viduje perkeltus asmenis bei judumo srautus, be to, vykdydama tyrimus stebėjo nuo karo bėgančių asmenų ir asmenų, kurie kerta sieną, kad grįžtų atgal į Ukrainą, ketinimus. UNHCR reguliariai skelbia informaciją apie perkeltųjų asmenų iš Ukrainos (taip pat šalies viduje) ketinimus ir perspektyvas. Minėtų tarptautinių organizacijų tyrimai ir dokumentai rodo, kad dabartinė padėtis vis dar nepastovi ir neaiški, todėl grįžti saugiai ir ilgam neįmanoma. Tuo metu, kai pradėta taikyti Laikinosios apsaugos direktyva (2022 m. kovo mėn.), atlikus apsaugos siekiančių asmenų vertinimą, nustatyta, kad apie pusę perkeltųjų asmenų, tikėtina, įsilies į didelius esamos diasporos tinklus visoje ES – daugiausia (bet ne vien) tradicinėse paskirties šalyse (Lenkijoje, Čekijoje, Vokietijoje, Italijoje ir Ispanijoje). Iš ligšiolinių laikinosios apsaugos registracijų matyti, kad šis įvertis pasitvirtino. 2022 m. pabaigoje beveik pusė visų asmenų, kuriems tuo metu buvo suteikta laikinoji apsauga, (3,8 mln.) buvo priimta Vokietijoje ir Lenkijoje, taip pat Čekijoje, Italijoje ir Ispanijoje. UNHCR

⁹ [Greitasis Ukrainai padarytos žalos ir poreikių vertinimas, 2022 m. vasario mėn. – 2023 m. vasario mėn.](#)

skaičiavimais (2023 m. birželio mėn. duomenys), visame pasaulyje užregistruota 6,3 mln. iš Ukrainos pabėgusių asmenų¹⁰.

- **Konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais ir tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Siekdama surinkti įrodymais grindžiamą informaciją, Komisija per Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo tinklą ir solidarumo platformą reguliariai konsultavosi su valstybių narių valdžios institucijomis, Europos išorės veiksmų tarnyba, atitinkamomis ES agentūromis, Ukrainos valdžios institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis, taip pat nuolat keitėsi informacija su nevyriausybinėmis ir pilietinės visuomenės organizacijomis.

Solidarumo platformoje Komisija rengė specialias diskusijas dėl laikinosios apsaugos pratęsimo. Šiame forume ir per Integruoto politinio atsako į krizes mechanizmą (IPCR) valstybės narės vieningai pareiškė, kad, siekiant išlaikyti bendrą Europos atsaką, užtikrinti aiškumą asmenims, kuriems suteikta laikinoji apsauga, ir sudaryti sąlygas valstybėms narėms imtis būtinų administracinių ir teisinių veiksmų nacionaliniu lygmeniu (pvz., atnaujinti leidimus gyventi), laikinąją apsaugą reikia pratęsti dar vieniems metams. Siekiant gauti informacijos apie padėtį vietoje, taip pat buvo palaikomi reguliarūs ryšiai su Ukrainos valdžios institucijomis. Su valstybėmis narėmis konsultuotasi 2023 m. liepos mėn. Imigracijos, sienų ir prieglobsčio strateginio komiteto (SCIFA) posėdyje, kuriame jos pabrėžė, kad laikinąją apsaugą reikia pratęsti. Be to, pagal Laikinosios apsaugos direktyvos 3 straipsnį Komisija konkrečiai konsultavosi su Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaru, kuris vertino padėtį, teikė susijusią informaciją ir vykdė perkeltųjų asmenų ketinimų tyrimus. Neseniai UNHCR paskelbė pozicijos dokumentą, kuriame pabrėžiama, kad nesavanoriškas grąžinimas į Ukrainą neturėtų būti vykdomas. 2023 m. gegužės mėn. 59 pilietinės visuomenės organizacijos, kurioms vadovavo Europos pabėgėlių ir tremtinių taryba (ECRE), paskelbė bendrą pareiškimą, kuriame Europos Komisija raginama skubiai parengti pasiūlymą dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimo dėl laikinosios apsaugos pratęsimo iki 2025 m. kovo mėn.

- **Pagrindinės teisės**

Šiuo pasiūlymu gerbiama pagrindinės teisės ir laikomasi principų, kurie pripažinti visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, taip pat įsipareigojimų pagal tarptautinę teisę, įskaitant 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvenciją dėl pabėgėlių statuso su pakeitimais, padarytais 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Nuo Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą pradžios į esamų 2014–2020 m. ir 2021–2027 m. ES finansavimo priemonių, visų pirma pagal sanglaudos politiką, biudžetą buvo įtraukti finansavimo poreikiai, susiję su Laikinosios apsaugos direktyvos taikymu.

Nuo 2022 m. kovo mėn. sanglaudos politiką reglamentuojančios taisyklės buvo keletą kartų peržiūrėtos sanglaudos veiksmų dėl pabėgėlių Europoje (CARE) dokumentų rinkiniu, kad valstybės narės galėtų perskirstyti iki 17 mlrd. EUR vertės nepanaudotų 2014–2020 m. paketo lėšų ir užtikrinti papildomą likvidumą taip pat iš naujojo 2021–2027 m. paketo. CARE dokumentų rinkiniu padidintas galiojančių taisyklių lankstumas; suteiktas papildomas likvidumas – 13,6 mlrd. EUR – neatidėliotiniems poreikiams finansuoti ir supaprastintas vadovaujančiųjų institucijų ataskaitų teikimas. Kalbant apie vidaus reikalų fondus, 2022 m.

¹⁰ [Ekstremaliąją situaciją Ukrainoje. Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuras \(UNHCR\)](#)

kovo mėn. šių trijų fondų (t. y. Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo (PMIF), Vidaus saugumo fondo (VSF) sienų ir vizų priemonės ir VSF policijos priemonės) įgyvendinimo laikotarpis buvo pratęstas vieniems metams. Tai leido valstybėms narėms naudotis turimomis nepanaudotomis lėšomis ir pagal esamas programas greitai jas nukreipti neatidėliotiniams migracijos ir sienų valdymo poreikiams, atsirandantiems dėl didelio nuo karo bėgančių žmonių skaičiaus, tenkinti. Be to, biudžeto valdymo institucija susitarė dėl tikslinio finansavimo padidinimo – 152 mln. EUR. Šios lėšos buvo panaudotos kaip 400 mln. EUR vertės pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju paketo dalis, siekiant paremti labiausiai paveiktas valstybes nares, turinčias pirminio priėmimo poreikį, susijusių su dideliu perkeltųjų asmenų srautu iš Ukrainos. Galiausiai 2023 m. birželio 20 d. atlikdama daugiametės finansinės programos (DFP) laikotarpio vidurio peržiūrą Komisija pasiūlė 2025–2027 m. 4 išlaidų kategorijos išteklius padidinti 2 mlrd. EUR. Šie papildomi ištekliai yra būtini siekiant padėti valstybėms narėms įgyvendinti migracijos ir prieglobsčio paką, toliau teikti struktūrinę paramą valstybėms narėms, turinčioms išorės sieną ir patiriančioms ypač didelį spaudimą, ir toliau užtikrinti veiksmingą ir greitą reagavimą į krizes bei ekstremaliasias situacijas. Minėti ištekliai taip pat galėtų būti naudojami siekiant įgyvendinti daugelį prioritetų prieglobsčio, migracijos ir sienų valdymo srityje, įskaitant asmenų, kuriems suteikta laikinoji apsauga, priėmimą.

5. KITI ELEMENTAI

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

1 straipsnyje nustatytas Tarybos įgyvendinimo sprendimo 2022/382 2 straipsnyje nurodytų perkeltųjų asmenų laikinosios apsaugos pratęsimas vieniems metams (nuo 2024 m. kovo 4 d. iki 2025 m. kovo 3 d.).

2 straipsnyje nustatyta data, nuo kurios turėtų būti taikomas Tarybos įgyvendinimo sprendimas, – 2024 m. kovo 4 d.

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo pratęsiama Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382 nustatyta laikinoji apsauga

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyvą 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą¹¹, ypač į jos 4 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Direktyva 2001/55/EB nustatomos laikinosios apsaugos suteikimo, esant iš trečiųjų šalių perkeltųjų asmenų, negalinčių grįžti į savo kilmės šalį, masiniam srautui, minimalios normos ir skatinama valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą;
- (2) 2022 m. kovo 4 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą (ES) 2022/382¹², kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradėdama taikyti laikinoji apsauga;
- (3) pagal Direktyvos 2001/55/EB 4 straipsnio 1 dalį laikinoji apsauga pirmiausia buvo taikoma pradinį vienų metų laikotarpį iki 2023 m. kovo 3 d., o vėliau ji buvo automatiškai pratęsta dar vieniems metams iki 2024 m. kovo 3 d.;
- (4) pradėdamos taikyti Direktyvą 2001/55/EB valstybės narės susitarė jos 11 straipsnio netaikyti asmenims, kuriems tam tikroje valstybėje narėje pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimą suteikta laikinoji apsauga ir kurie be leidimo persikelia į kitą valstybę narę, nebent valstybės narės dvišaliu pagrindu susitartų kitaip;
- (5) šiuo metu Sąjungoje laikinoji apsauga suteikta maždaug 4,1 mln. perkeltųjų asmenų. Dėl padėties Ukrainoje saugiai ir ilgam grįžti į Ukrainą jie negali. Tarptautinės migracijos organizacijos skaičiavimu (2023 m. gegužės 25 d. duomenys), Ukrainos viduje perkelta 5,1 mln. asmenų. Daugiau kaip pusė visų šalies viduje perkeltų asmenų pranešė, kad buvo perkelti prieš metus ar ilgiau. Jungtinių Tautų vyriausiojo komisaro skaičiavimu Ukrainos viduje perkelta daugiau negu 5 mln. žmonių, be to, daugiau kaip 17 mln. žmonių reikia skubios humanitarinės pagalbos. 2023 m. birželio mėn., atsižvelgdamas į dabartinę padėtį šalyje, Jungtinių Tautų vyriausiasis pabėgėlių reikalų komisaras pakartojo anksčiau pareikštą poziciją dėl grąžinimo į Ukrainą: valstybes

¹¹ OL L 212, 2001 8 7, p. 12.

¹² [2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas \(ES\) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradėdama taikyti laikinoji apsauga \(OL L 71, 2022 3 4, p. 1\).](#)

paragino priverstinai negražinti Ukrainos piliečių ir buvusių šalies nuolatinių gyventojų, įskaitant tuos, kurių prieglobsčio prašymai buvo atmesti;

- (6) bendras užregistruotų asmenų, kuriems suteikta laikinoji apsauga, skaičius išlieka stabilus – apie 4,1 mln. Asmenų, kurie praneša, kad į Ukrainą grįžta visam laikui, nedaug. Be to, dėl priešiško Rusijos veiksmų sukeltos padėties Ukrainoje nepastovumo ir netikrumo išlieka būsimo masinio srauto ir didesnio skaičiaus iš Ukrainos bėgančių asmenų perkėlimo į ES rizika. Daugelyje vietovių tebesitęsia sunkios kovos. Išlieka eskalacijos rizika. Dėl to ir dėl sudėtingos humanitarinės padėties Ukrainoje į Sąjungą atvykstančių asmenų skaičius galėtų staiga dar padidėti ir pasiekti masinio srauto lygį. Be to, išlieka rizika veiksmingam nacionalinių prieglobsčio sistemų veikimui, jei laikinoji apsauga netrukus baigtųsi ir visi šie asmenys vienu metu prašytų tarptautinės apsaugos;
- (7) tikėtina, kad, kol karas prieš Ukrainą tęsiasi, didelis perkeltųjų asmenų, kuriems suteikta laikinoji apsauga, skaičius Sąjungoje nesumažės, todėl, siekiant reaguoti į asmenų, kuriems šiuo metu suteikta laikinoji apsauga Sąjungoje arba kuriems tokia apsauga bus reikalinga nuo 2024 m. kovo 4 d., padėtį, laikinąją apsaugą būtina pratęsti, nes taip užtikrinama neatidėliotina apsauga ir galimybė naudotis suderintomis teisėmis ir drauge kuo labiau sumažinami formalumai masinio srauto į Sąjungą atveju. Laikinosios apsaugos pratęsimas taip pat padės užtikrinti, kad valstybių narių prieglobsčio sistemos nebūtų pernelyg apkrautos dėl gerokai pagausėjusių tarptautinės apsaugos prašymų, kuriuos galėtų pateikti asmenys, kuriems laikinoji apsauga suteikta iki 2024 m. kovo 3 d., jeigu laikinoji apsauga tuomet būtų nutraukta, arba nuo karo Ukrainoje bėgantys asmenys, atvykstantys į Sąjungą po tos datos iki 2025 m. kovo 4 d.;
- (8) todėl, atsižvelgiant į tai, kad laikinosios apsaugos priežastys išlieka, Įgyvendinimo sprendime (ES) 2022/382 nurodytų kategorijų perkeltųjų asmenų laikinoji apsauga turėtų būti pratęsta iki 2025 m. kovo 3 d.;
- (9) šiuo sprendimu gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje;
- (10) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 4 straipsnį 2003 m. balandžio 11 d. raštu Airija pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant Direktyvą 2001/55/EB. Todėl šis sprendimas Airijai yra privalomas;
- (11) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį įgyvendinimo sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2022/382 2 straipsnyje nurodytiems iš Ukrainos perkeltiems asmenims suteikta laikinoji apsauga nuo 2024 m. kovo 4 d. pratęsiama vieniems kalendoriniams metams.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2024 m. kovo 4 d.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė